

Факултет по общественото здраве

Катедра „ХИГИЕНА“

4002 Пловдив, бул. В. Априлов № 15 А
тел.: 032 200 656; 032 200 655
email: hygiene@fph.mu-plovdiv.bg

Faculty of Public Health

Department of HYGIENE

15A, Vasil Aprilov Blvd, 4002 Plovdiv
phone: 00359 32 200 656
email: hygiene@fph.mu-plovdiv.bg

АКАДЕМИЧЕН СТАНДАРТ ЗА УЧЕБНА ДИСЦИПЛИНА
„ХИГИЕНА И ЕКОЛОГИЯ”,

изучавана от студенти по специалност МЕДИЦИНА

1. Цел на обучението по дисциплината

Обучението по хигиена на студентите по медицина включва придобиване на теоретични знания и практически умения относно хигиената като основна първична профилактична медицинска дисциплина. Целта на дисциплината е овладяната от студентите теоретична и практическа подготовка по хигиена да намери приложение в областта на медицина.

Целта се съгласува с:

- мисията и концепцията за университета;
- обема и кредитния рейтинг на дисциплината, видни от учебния план;
- квалификационната характеристика на специалността;
- образователната степен (магистър).

Целта е съобразена с мястото на дисциплината в специалността по значимост и по хронология в учебния план.

2. Учебно съдържание на дисциплината

Темите и часовете на лекциите и практическите упражнения са посочени на сайта на Медицински университет-Пловдив.

Съдържанието е подредено хронологично, така че всяка следваща лекция и свързаните с нея упражнения да ползват вече изучения материал и понятия. Избягва се ненужното застъпване между «свързани» по учебен план дисциплини.

Приоритетните цели на университета като развитие на личностните качества на студентите, насърчаване инициативността им, създаване на навици за перманентно самообразование и умение сами да се учат, придобиване на ключови компетентности и умения, намират отражение в учебното съдържание на дисциплината, което е съобразено с тях.

3. Предпоставки

Студентът трябва да притежава основни познания по биология и химия от образователните програми в гимназиите, по предклиничните медицински дисциплини, изучавани в първи и втори курс и основните клинични дисциплини, върху които да надгради профилактичните знания и умения.

4. Академични ресурси

В обучението на студентите участват хабилитирани и нехабилитирани преподаватели от катедрата.

Лекциите се четат от хабилитиран преподавател с придобита научна степен по съответната докторска програма. При необходимост и по решение на ръководителя на катедрата до 30% от лекциите се възлагат на нехабилитирани преподаватели, притежаващи научна степен по съответната докторска програма.

Упражненията (лабораторни, семинарни и теренни) се водят от хабилитирани и нехабилитирани преподаватели от катедрата.

5. Материални ресурси

Лекционният курс (теория и практика) на студентите се провежда в Аудиторния комплекс на МУ-Пловдив и в залите на катедрата. Катедра „Хигиена“ разполага с 5 лабораторни и 3 научни зали, които са осигурени с техника, осигуряваща мултимедийни презентации. Лабораторната оборуденост на катедрата включва обща и специализирана научна апаратура. Около 30% от практическите упражнения са теренни.

6. Лекционно обучение

Лекциите се подготвят и изнасят под формата на презентации. Обемът и форматът на предоставяне на лекциите са избор на водещия лектор.

7. Практически упражнения

За упражненията (семинарите) се предоставят учебна тетрадка, методични указания, ръководства, тестове, реактиви и консумативи за съответната практическа (лабораторна) задача. Поставят се самостоятелни и екипни задачи.

Като методична форма се отдава предимство на работа в екип, дискусии с група студенти. Проверя се подготовката на студентите за съответното упражнение.

8. Информационни ресурси

Всички преподаватели разполагат с разработени лекции, упражнения, тестове и други учебни материали по дисциплината с възможност да ги предоставят за ползване от страна на студентите.

Основна литература:

1. Хигиена, хранене и професионални болести (Учебник за студенти по медицина и общопрактикуващи лекари) под ред. на проф. д-р Б. Попов, дмн, София 2025г.; шесто актуализирано издание ISBN 978-954-9977-62-2
2. Ръководство за практически упражнения по хигиена за студенти по медицина и стажант-лекари под ред. на проф. д-р П. Гацева, дм, Пловдив „Лакс бук“ ЕООД, 2021г. ISBN 978-619-189-179-5
3. Учебна тетрадка за практически упражнения по хигиена за студенти от специалност „Медицина“. Ст. Харизанова, В. Атанасова, Е. Тосева, А. Джамбов. МУ-Пловдив, 2025.

Препоръчителна литература:

1. Хигиена (Учебник за студенти по дентална медицина и други медицински специалности) под ред. на проф. д-р Т. Търновска, дмн, Пловдив „Лакс бук“ ЕООД, 2021г. ISBN 978-619-189-160-3

2. Хигиена и екология – том I (Учебник по хигиена) под ред. на проф. д-р Д. Цветков, изд. Камя ООД, 2014.
3. Трудова медицина – том II (Учебник по хигиена), под ред. на проф. д-р Д. Цветков, изд. Камя ООД, 2014.

9. Контролни работи

Студентите се натоварват динамично и интензивно. Текущ контрол на знанията на студентите се провежда по време на всяко упражнение под формата на кратки тестове и устно събеседване. Два пъти във всеки семестър преподавателите контролират напредъка на студентите чрез провеждане на колоквиуми по раздели – два колоквиума през зимен семестър и два колоквиума през летен семестър. Студентите, получили оценки „Мн. добър 5“ и/или „Отличен 6“ на всеки от четирите колоквиума се освобождават от писмената част на крайния изпит. На останалите студенти се предоставя своевременно информация и разяснения на резултатите от контрола, които влизат като компонент в крайната оценка за семестъра.

10. Самостоятелна подготовка и извънаудиторна работа на студента

Самостоятелната работа се ръководи от преподавателя (асистента), който напътства студента както в литературните източници, така и в методите на тяхното усвояване. Предоставят се и обучителни тестове за самостоятелна работа и упражнения на студентите.

11. Сътрудничество между преподаватели и студентите

Това сътрудничество се изразява в:

- ангажираност на преподавателя към студента и неговата предварителна подготовка;
- обсъждане на текущите трудности по усвояване на материала;
- консултации;
- включване на студентите в екипи за решаване на научни задачи, изследвания, проекти и др.

12. Изпити

Текущи оценки по дисциплината се дават за резултатите на студента по време на упражненията и самостоятелните задачи. Задължително всеки студент получава поне четири оценки от колоквиумите, проведени през академичната година.

13. Стандарти за оценяване

Стандартите за оценяване постиженията на студента внимателно се обмислят и дефинират, така че да обективизират оценките на студентите, които не бива решаващо да зависят субекта на преподавателя. Тук е дадено описание на стандартите за оценка.

- **Отличен (6)** – получава студента за добро познаване на информационните източници, задълбочено овладени ключови и допълнителни знания и умения, осмислено и правилно разбиране на материята, умения за решаване на сложни задачи, собствено мислене и аргументиране на решенията;
- **Мн. добър (5)** – получава студента за много добре овладени ключови и допълнителни знания, осмислено и правилно разбиране на материята, умения за прилагане на наученото при сложни казуси;
- **Добър (4)** – получава студента за овладени ключови и допълнителни знания за решаване на казуси и задачи, но без да може да ги развие до самостоятелно мислене;

- **Среден (3)** – получава студента за усвоени ключови знания и решения на прости задачи;
- **Слаб (2)** – получава студента, когато не отговаря на нито едно от посочените изискванията, има оскъдни знания, които не могат да бъдат база за следващи нива на обучение.

Оценките от тестовете по дисциплината се формират въз основа на относителния дял на верните отговори, като необходимия минимален брой верни отговори е 60% и оценки както следва: до 70% – „Среден“, от 71% до 80% – „Добър“, от 81% до 90% – „Мн. добър“ и над 90% – „Отличен“.

При започване на занятията студентите се запознават със стандартите за оценяване, процедурите за провеждане на текущ контрол и възможностите за получаване на обратна връзка за напредъка им през семестъра.

14. Формиране на крайната оценка

Крайната оценка определя в каква степен даденият студент е постигнал целта на обучението, поставена в началото. Тя е многокомпонентна и включва оценка от писмения и устния компонент от изпита по хигиена.

Първият компонент на изпита по хигиена включва писмено попълване на комплексен тест, съставен от въпроси от целия конспект (практичната и теоретична част) с различно ниво на трудност. При възможност тестът може да се проведе в контролирана електронна среда чрез системите Office 365, Teams and Forms. Тестът се оценява по точкова система, която се конвертира в оценка по шестобалната система. За да се премине с положителна оценка („Среден 3“ или по-висока), студентът трябва да получи най-малко 60% верни отговори.

Вторият компонент на изпита е устно изпитване, който е задължителен за всички студенти. Студентите, успешно издържали теста с положителна оценка, продължават с устен изпит. Всеки студент индивидуално изтегля 4 въпроса от основните раздели на хигиената, изискващи кратки, точни отговори. Ако два от отговорите са оценени със слаба оценка, тогава крайната оценка от устния изпит задължително е „Слаб 2“.

В оформянето на окончателната оценка водещо е представянето на студента на самия изпит, като значение имат и постоянството в подготовката на студента, отразено в оценките от колоквиумите и текущия контрол по време на практическите занятия през академичната година.

Студентите, които имат отлични оценки на всеки от четирите колоквиума („Мн. добър 5“ и/или „Отличен 6“) са освободени от писмена част. Те се явяват направо на устен изпит, който се провежда по гореописаните правила.

Окончателната оценка се оформя от комисия, съставена от председател и двама асистенти.

За всеки компонент, участващ в крайната оценка е определен коефициент на значимост (от 0 до 1), като общата сума на коефициентите винаги е 1. Крайната оценка се получава като сбор от оценките по шестобалната система от различните компоненти умножени със съответните коефициенти на значимост.

$$Q_{\text{крайна оценка}} = K_1 Q_{\text{оценка от писмен изпит по хигиена}} + K_2 Q_{\text{оценка от устен изпит по хигиена}}$$

$$K_1 = 0.50; K_2 = 0.50$$

Ако един от компонентите на крайния изпит е „Слаб 2“, крайната оценка е задължително „Слаб 2“.

Окончателната оценка се вписва в изпитния протокол и студентската книжка. Студентите с негативен („Слаб 2“) резултат се явяват на поправителен изпит, който се провежда при същите правила. Ако и на поправката студентът не успее да издържи изпита се явява на допълнителен поправителен (ликвидационен) изпит.

15. Документиране, съхранение на резултатите и контрол на дейността на оценяването

Оценяваните студенти имат правото и задължението да се информират за регламента, процедурите и резултатите от оценяването, да предявяват претенции и жалби при неспазване на настоящите правила.

Правото на студента по смисъла на преходната точка е в сила и в случаите на установени технически пропуски или грешки (например при изчисляване или нанасяне на оценките), както и при сериозни основания за разминаване на фактически показаните знания, умения и компетентности и получената крайна оценка за тях.

Допускат се корекции на оценките в случаите по преходната алинея в студентската книжка, изпитния протокол или по партидата в главната книга само от титуляра на дисциплината.

Евентуални спорове и претенции от страна на студентите се отправят писмено към оценяващия екип, който следва да даде аргументиран отговор до края на следващия работен ден.

Установени и доказани случаи на сериозно нарушаване на правата на студента при оценяването на неговите знания, умения и компетентности се отнасят чрез писмена жалба до Зам.-Ректора по качество и акредитация.

Изпитните материали се съхраняват и се предоставя възможност на студентите да се запознаят с тях и основанията за оценка по ред и процедура обявени предварително. Периодът, в който се предоставя достъп на студентите да изпитните материали и резултати е не по-дълъг от 5 (пет) работни дни след датата на изпита.

Характеристика на дисциплината се предоставя на студента в началото на обучението. Това е в съответствие със ЗВО чл. 56, ал. 1 „преподавателите са длъжни да разработят и да оповестят по подходящ начин и описание на водения от тях лекционен курс, включващо заглавия и последователност на темите от учебното съдържание, препоръчителна литература, начин на формиране на оценката и форма на проверка на знанията и уменията”.

ПРОФ. Д-Р СТАНИСЛАВА ХАРИЗАНОВА, ДМ

Ръководител катедра „Хигиена“

Академичният стандарт по учебната дисциплина „Хигиена и екология“ е приет с Решение на Катедрен съвет на катедра „Хигиена“ с Протокол № 10/10.09.2025г.